

בבית המשפט העליון

ע"א 7478/21

לפני: כבוד הרשם רון גולדשטיין

המערערים: 1. קאייד אבו פריח
2. י.פ.ה.ע. סחר ושירותים בע"מ

נגד

המשיב: מע"מ באר שבע

**בקשה לפטור מערובה; תשובת המשיב מיום
19.11.2021**

החלטה

לפניי בקשה לפטור מהפקדת הערובה בהליך זה.

המשיב מתנגד לבקשה.

הבקשה הוגשה בגדר ערעור המופנה כנגד פסק-דינו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כבוד השופטת י' ייטב) מיום 24.8.2021 (להלן: פסק-הדין) שבמסגרתו נדחו שני ערעורי מס על החלטות המשיב לדחות השגות על שומות עסקאות ושומות תשומות שנקבעו למערערים לשנים 1997-2001 (ע"מ 19-05-54542 ו-ע"מ 19-05-54997).

ברקע הדברים יצוין, כי ביום 3.7.2019 ובסמוך לאחר הגשת ערעורי המס לבית המשפט המחוזי בבאר-שבע, הגיש המשיב לבית המשפט המחוזי בקשה להורות למערערת 2, שהינה חברה בע"מ, להפקיד ערובה לצורך הבטחת הוצאות המשיב בהליך, בהתאם להוראת סעיף 353א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: חוק החברות). ביום 10.11.2019 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה בציינו כי מסקנתו-זו מבוססת על

"השיהוי הבלתי סביר לכאורה בטיפול בשומות". היינו, הבקשה לא נדחתה על בסיס מצבה הכלכלי של המערערת 2 אלא לנוכח נסיבותיו של התיק. חשוב, עם זאת, להדגיש כי בסופו של דבר נדחו שני ערעורי המס בפסק-הדין מושא ההליך דנן ועל המערערים הוטלו הוצאות בסך כולל של 70,000 ש"ח.

כאמור, המערערים עותרים לפטור מהפקדת ערובה בערעור שבכותרת המופנה כנגד פסק-הדין. עיון בבקשה מלמד כי טענתם היחידה הינה כי אין מקום לחייבם בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות המשיב בהליך הערעור, מאחר שכבר נקבע בערכאה הדיונית כי אין לחייב את המערערת 2 להפקיד ערובה להבטחת הוצאות המשיב בהליך שהתנהל בערכאה הדיונית.

עיינתי בטענות הצדדים ומקובלת עליי טענת המשיב כי אין בטענה זו כדי להצדיק פטור מהפקדת ערובה בהליך דנן.

האפשרות הנתונה לבית המשפט להורות על הפקדת ערובה לשם הבטחת ההוצאות בהליך מוסדרת בתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: תקנות סדר הדין) וכן בסעיף 353א לחוק החברות, ביחס לחברה-תובעת.

הוראות דין אלה קובעות הסדרים בנושא זה ביחס להליך בפני הערכאה הדיונית (ראו, תקנה 157(א) לתקנות סדר הדין, הקובעת כי בית המשפט רשאי, אם נראה לו הדבר, לצוות על תובע לתת ערובה לתשלום הוצאותיו של נתבע; וסעיף 353א לחוק החברות המאפשר לחייב חברה מוגבלת במניות, לרבות חברת-חוץ, להפקיד ערובה מספקת לתשלום הוצאות הנתבע אם יזכה בדין).

כמו כן קובעות התקנות הוראות הנוגעות להפקדת ערובה בהליך בערכאת הערעור (ראו, תקנה 135(א) לתקנות סדר הדין, הקובעת כי "עם הגשת הערעור יפקיד המערער ערובה להבטחת הוצאות המשיבים בסכום הנקוב בתוספת השלישית וימציא הודעה על כך למשיב").

ההבדל המרכזי בין ההסדרים מתבטא בכך שבהליכי ערעור קיימת חובה כללית בדבר הפקדת ערובה בסכום הרלוונטי שנקבע בתוספת השלישית לתקנות סדר הדין, ככפוף לאפשרות לפטור מחובה זו או להפחתת שיעור הערובה. כפי שנקבע בפסיקה, לשם קבלת פטור מהפקדת הערובה בערכאת הערעור, על המערער לעמוד בשני תנאים מצטברים: חוסר יכולת כלכלית באמצעות תשתית עובדתית מלאה ועדכנית, וסיכויים

מספקים להצלחת ההליך (ראו למשל, ער"א 6571/21 סימון נ' הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ – סניף אשדוד, פסקה 7 (11.10.2021)).

לעומת זאת, בערכאה הדיונית לא קיימת חובה כללית וגורפת המוטלת על התובע להפקיד ערובה להבטחת הוצאות הנתבע והנושא מסור לשיקול דעתו של בית המשפט, אשר מעמיד לנגד עיניו, בין היתר, את השיקולים של שמירה על זכות הגישה לערכאות מחד גיסא והבטחת תשלום הוצאות הנתבע וכן הרתעה מהגשת תביעות סרק מאידך גיסא (ראו, ע"א 477/19 חברת ג"י בי אם בניה בע"מ נ' מנהל מע"מ לוד, פסקה 8 (2.2.2021) והאסמכתאות שם). יוער, עם זאת, כי לגבי חברה-תובעת נקבע כי הכלל הוא הפקדת ערובה בעוד שפטור מהפקדה הינו החריג (ראו, למשל, רע"א 857/11 מועצה אזורית באר טוביה נ' נוריס לפיתוח והובלות בע"מ, פסקה 5 (23.5.2011)).

השוני בכללים החלים בערכאה הדיונית ובערכאת הערעור באשר להפקדת הערובה יסודו בסוג הערכאה – ערכאה ראשונה לעומת ערעור, וכפי שציינה בהקשר זה כב' הרשמת (כתוארה אז) מ' אגמון ברע"א 2442/98 מיוחס, עו"ד נ' רחון, עו"ד, פ"ד נג(3) 145, 149 (1999): "לזכות הפנייה לבית-המשפט משקל שונה כאשר מדובר בפנייה לבית-משפט כערכאה ראשונה וכאשר מדובר בפנייה לערכאת הערעור [...] שוני נוסף נובע מהעובדה כי בידי משיב בערעור כבר מצוי פסק-דין או החלטה אשר ניתנו על-ידי בית-משפט מוסמך, ואשר אף-על-פי-כן נדרש הוא לטעון טענותיו פעם נוספת" (וראו גם, רע"א 5208/06 דיוויס נ' מלכה, פסקה ד(9) (29.6.2006)).

על יסוד האמור ובהתחשב במכלול נסיבות המקרה, אין בידי לקבל את טענת המערערים לפיה דחיית הבקשה בערכאה הדיונית להורות למערערת 2 להפקיד ערובה להבטחת הוצאות המשיב, מחייבת לפטור את המערערים מהפקדת ערובה להבטחת הוצאות המשיב בערכאת הערעור.

ראשית, כפי שצוין לעיל, הבקשה בערכאה קמא נדחתה שלא על יסוד נימוקים הנוגעים למצבה הכלכלי של המערערת 2. החלטה זו אינה מהווה אפוא ראייה לכאורה לעניין מצבה הכלכלי של מערערת זו (וכפי שהובהר לעיל, אחד התנאים המצטברים למתן פטור מהפקדת ערובה בערכאת הערעור הינו הוכחת חוסר יכולת כלכלית באמצעות תשתית עובדתית מלאה ועדכנית).

שנית, החלטת בית המשפט המחוזי לדחות את הבקשה להפקדת ערובה התייחסה אך ורק למערערת 2 ולא למערער 1. לכן, ממילא אין בהחלטה זו כדי ללמד דבר לעניין חובתו של המערער 1 להפקיד ערובה להבטחת הוצאות המשיב בהליך הערעור.

שלישית, גם בהתעלם מן האמור, יש לזכור כי בסופו של דבר נדחו טענות המערערים בבית המשפט קמא והושטו עליהם הוצאות בסך לא מבוטל של 70,000 ש"ח. זאת ועוד, המשיב טוען כי המערערים לא שילמו את סכום ההוצאות שנפסק בבית המשפט קמא, ואף לנתון זה יש ליתן משקל (ראו והשוו, ע"א 10402/05 לוי נ' מינהל מקרקעי ישראל (17.5.2006)).

בהתחשב באמור ובשים לב לכך שלא נטען דבר בבקשה לפטור מערובה לעניין מצבם הכלכלי של המערערים (וממילא הבקשה אף לא נתמכה בכל אסמכתה רלוונטית בהקשר זה), באתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות וכך אני מורה.

המערערים יפקידו אפוא את הערובה עד ליום 1.12.2021 שאחרת עשוי ההליך להימחק ללא צורך במתן הודעה נוספת.

ניתנה היום, כ' בכסלו התשפ"ב (24.11.2021).

רון גולדשטיין, שופט

ר ש ם